

AZ INTERAKCIÓS REND AUTONÓMIÁJA AZ ISKOLÁKBAN

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az oktatási rendszer funkciói

1. karriergenerálás (kiválasztás a karrierutak mentén) – státuszallokáció
2. az emberi lény társadalmi személyyé alakítása (a személy a szocializáció, a nevelés és az oktatás révén kerül kialakításra)

Az oktatási rendszer struktúrái

Az oktatási rendszert mint „társadalmi realitást a résztvevők értelmezési konstituálják, hozzák létre”.

- Szupra (nemzetközi, összehasonlító)
- Makro (rendszer, társadalom, nemzet, tartomány)
- Mezo (iskola, intézmény, program)
- Mikro (osztály, csoport, lecke)
- Nano (egyéni, személyes)

Az oktatási rendszer strukturális kapcsolódásai

„Az oktatási rendszer különböző szintjein megfigyelhető adatok esetenként a pedagógiai jelenségek alacsonyabb rendszerszintjéről származó kumulált adatok lehetnek, például tanulói szinten rendelkezünk az egyén jellemzőit leíró változókkal, amelyek összevonásával a következő szint, az osztályok írhatók le.”
(Csíkos, 2009).

Az oktatási rendszer strukturális kapcsolódásai szocializáció tekintetében

- Alacsonyabb rendszerszinről származó kumulált adatok?
- Az egyén jellemzőit leíró változók összevonásával a csoport leírható?

Vajon a szocializáció vizsgálatánál megfelelőek a tanulási eredményesség mérésénél alkalmazott módszerek?

Az oktatási rendszer strukturális kapcsolódásai szocializáció tekintetében

A személy létrehozásának modellje. Az iskolához kapcsolódó interaktív világ szintjei:

- Oktatási szint – (osztály, a tudás médiumán vezérelt szervezett, strukturált szint)
- Szocietális szint – (ad hoc párok, csoportok, szervezetlen, fluid struktúrákkal)
- Egyéni szint – (öntudat, önérték érzet)

Emergens (autonóm) szintek. Képesek kizárni a másik szintet.

Az oktatási rendszer strukturális kapcsolódásai szocializáció tekintetében

Oktatási szint autonómiája

- Nem veszi figyelembe a tanulók közötti viszonyokat. Pl.: ültetési rend.
- Nem veszi figyelembe az egyén állapotát. (Szerelemre nem lehet hivatkozni a dolgozatírásnál. Csak a fizikai, szellemi vagy egészségi akadályozottság figyelembe vétele kidolgozott.)
- A szintet jogilag védik: tag kizárható.

Az oktatási rendszer strukturális kapcsolódásai szocializáció tekintetében

Szocietális szint autonómiája

- A tanár jelenlétére a viselkedés megváltozik, a korábbi kommunikáció leáll = kizárják.
- Önálló szemantikája van, a tanár új nevet (esetleg gúnynevet) kaphat.
- Ottlik Géza: Iskola a határon kettős világa. (Jogos sérelemmel sem fordulnak a felsőbb szinthez.)

Az oktatási rendszer strukturális kapcsolódásai szocializáció tekintetében

Az egyéni szint autonómiája

- A tanuló dönt a jelenlétéről. (Fizikai és figyelmi jelenlét.)
- Arra a tanulói érvre, hogy „engem ez nem érdekel” nem lehet azzal válaszolni, hogy de igen, ez téged érdekel.
- Bizonyos cselekedetért a tanulót büntetik, mert autonómiát feltételeznek.

Az oktatási rendszer strukturális kapcsolódásai szocializáció tekintetében

Példák

Jellemzően nonkonform, problémás fiatalok iskolájából

Az oktatási rendszer strukturális kapcsolódásai szocializáció tekintetében

A tanulás rendszere

„Csak odamegy a tanár, a krétával lerajzolja, leül, nézegeti a naplót, és akkor írjátok le, tanuljátok meg otthon, holnap felelés. (...) Ledarálta a szöveget, senki nem figyelt, aztán holnap feleljünk. Kinyitotta valahol a naplót, neki k*rvára mindegy, hogy ki fog felelni, csak feleljen valaki, mert ez a kötelessége...hogyan legyen a gyerekek jegye évvégén, aztán kész.”

Az oktatási rendszer strukturális kapcsolódásai szocializáció tekintetében

A tanulás rendszere

- „Nem erőszakosan, csak egyszerűen úgy tartja az órát, hogy az embernek azt muszáj megérteni...”
- „A felvilágosodás az érdekelt, meg minden, és akkor most is érdekel, amit veszünk, és tök jó, mert így nagyjából értem is, meg hozzá tudok szólni.”
- „Elmagyarázta, meg kérdezett minket, hogy mi a véleményünk erről a részről...”

Az oktatási rendszer strukturális kapcsolódásai szocializáció tekintetében

A szocietális rendszer

- „Alapból ide jönnék, nem pocsékolnám az időmet ilyen gyűjtőiskolákra, ami nem szól másról, minthogy melyik nap verd össze a másikat...”
- „Szeretném, hát hogy lenne egy barátnőm vagy barátom... vagy barátira az osztályban, mert azért ez fontos.”
- „Visszahúzódó voltam, legalábbis úgy jöttem ide, meg így a többiek is mondták, és akkor, amikor kinyíltam, akkor már úgy jobb volt. Szóval, ... már egy valakit tudtam magamnak szereznem, és akkor így most...”

Az oktatási rendszer strukturális kapcsolódásai szocializáció tekintetében

A szocietális rendszer

- „Még nekem is bőven folyik a beilleszkedés, sőt szerintem még jövőre is fog folyni, sőt szerintem még az érettségi pillanatában is fog folyni.”
- „Az előző osztályban voltak a X-ék pl., ők eléggé vezéregyéniségek voltak, és egész nagy kört maguk köré vontak.”
- „Y? Szerintem ő nem vezéregyéniség, hanem beleszól mindenbe, és néha jókat mond, néha nem.”

Az oktatási rendszer strukturális kapcsolódásai szocializáció tekintetében

A pszichikai rendszer

- „És akkor konkrétan így nem tudtam magammal mit kezdeni, és...”
- „Nem azért, mert nem bízok benne (*mentorban*), hanem mert nem szeretek más véleményére alapozni.”
- „Amikor az ember egy olyan pillanatban van, hogy semmi, semmi nem segít rajta, akkor írathat amennyi szerződést akar.”

Az oktatási rendszer strukturális kapcsolódásai szocializáció tekintetében

A rendszerek egymásra hatása

- „Aztán ő öngyilkos lett. Na mindegy, és ez nagyon megérintett engem. És akkor mondtam, hogy na jó, megváltozok, és elsősorban a sulis változtatott meg engem.”
- „Tényleg nem hagytak cserben, simán mondhatták volna, hogy hagyjuk ezt a lányt és menjen másik suliba...”

Az oktatási rendszer strukturális kapcsolódásai szocializáció tekintetében

A rendszerek egymásra hatása

- „Ugye hát nehéz volt csendben maradni órákon, amikor jó a társaság...”
- „Érettségi, oda kell figyelni, most már nem az van, hogy gyerekek vagyunk, most már egy másik ösvényre lépünk.”

A nonkonformból a konformba átmenet feltételei

Terapikus célok mentén újragondolt iskola.

1. Leülés: konfliktus megbeszélése

A szocietális rendszerbe átlépnek a tanárok.
Szabályozott folyamat. Választott védő.

2. Kisserződés-kötés: struktúra kialakítása

3. A személy állapotának figyelembe vétele

„Ha bejössz aludni, hogy legyen jelenléted, akkor is haza küldenek, mert látják, hogy úgyse fog figyelni, inkább menj haza, pihend ki magad és gyere be holnap és akkor tudsz figyelni.”

Elemzési keret

Emergens szintek	Aktor	Struktúra	Művelet
Tanulási rendszer	Tanár/tanuló	Szervezett tanóra	Szerepvezérelt interakció
Szocietális rendszer	Személy	Relációk, csoportok	Személyes hatóerőt növelő interakció
Pszichikai rendszer	Ego (Self)	Identitás	Belső beszéd Reflexió/önreflexió

Elemzési keret

Emergens szintek	Aktor	Struktúra	Művelet
Tanulási rendszer	Tanár/tanuló	Szervezett tanóra	Szerepvezérelt interakció
Szocietális rendszer	Személy	Relációk, csoportok	Személyes hatóerőt növelő interakció
Pszichikai rendszer	Ego (Self)	Identitás	Belső beszéd Reflexió/önreflexió

Tézis1: A tanulási rendszer szint hatékonysága szempontjából az előnyös, ha nem szükséges figyelembe venni az alsóbb szinteket. Zavartalanság, stabilitás.

Tézis2: A rendszerek kommunikatív konstrukciók, ezért minden szinten lehetőség van az alsóbb szint figyelembe vételére.

Tézis3: A szocietális rendszer a személylé formálás elsődleges közege.

Tézis4: A kommunikáció határmegvonásai révén a pszichikai rendszer közvetlenül kapcsolódhat a tanulási rendszerbe (magántanuló, osztályközösségen kívüli eminens).

Elemzési keret

Emergens szintek	Aktor	Struktúra	Művelet
Tanulási rendszer	Tanár/tanuló	Szervezett tanóra	Szerepvezérelt interakció
Szocietális rendszer	Személy	Relációk, csoportok	Személyes hatóerőt növelő interakció
Pszichikai rendszer	Ego (Self)	Identitás	Belső beszéd Reflexió/önreflexió

Tézis5: A pszichikai rendszer személyé válása szempontjából az előnyös, ha figyelembe veszik egyedi állapotát. Ez azonban terhelés – zavar – a tanulási rendszer szintjén.

Tézis6: A rendszerszintek autonómiája következtében mind a szocietális rendszer, mind a pszichikai rendszer képes leválni a tanulási rendszerről. A leválás zavar a tanulási rendszer működésében. A leválás jellegétől függ a pedagógiai reakció. A pedagógiai skála a pszichikai rendszer megnyerésétől (könnyítések) a megfélemlítésig terjed (fenyegetések).

Elemzési keret

Emergens szintek	Aktor	Struktúra	Művelet
Tanulási rendszer	Tanár/tanuló	Szervezett tanóra	Szerepvezérelt interakció
Szocietális rendszer	Személy	Relációk, csoportok	Személyes hatóerőt növelő interakció
Pszichikai rendszer	Ego (Self)	Identitás	Belső beszéd Reflexió/önreflexió

Tézis7: A pszichikai rendszer személyyé válása tekintetében eltérő állapotok jelentenek kiindulópontot. Kockázatos lenne a szocializáció kutatásban kumulált adatokkal dolgozni, mert a vizsgált elemek nem felcserélhetők.

Tézis8: „A szeretek iskolába járni” állítás felbontandó:

- a tanulási rendszerbeli tapasztalatokra,
- a szocietális rendszerbeli tapasztalatokra,
- a pszichikai rendszer önmagával szemben támasztott elvárásaira, identifikációjára.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

www.ofi.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE